

Twee verschillende kledingstukken

In Tenach worden twee verschillende woorden gebruikt voor het algemene begrip ‘kleding’, ‘kledingstuk’. Het ene is ‘bèged’, het andere ‘simlah’. In vertalingen wordt dit verschil zelden aangegeven. Zo vertaalt de NBV21 het woord ‘bèged’ met ‘kleed’, en ‘simlah’ met ‘kleren’, ‘kledingstuk’ of ‘mantel’. De HSV vertaalt ‘bèged’ met ‘deken’ of ‘kleed’, en ‘simlah’ met ‘kleren’, ‘kledingstuk’ of ‘mantel’. Oussoren vertaalt ‘bèged’ met ‘gewaad’ of ‘weefsel’, en ‘simlah’ met ‘mantel’. De over het algemeen zeer nauwgezette consequente vertaling van Buber-Rosenzweig vertaalt ‘bèged’ met ‘Gewand’(kledingstuk) en ‘simlah’ met ‘Tuch’(lap) of ‘Gewandtuch’ (sjaal).

In geen enkele vertaling lijkt rekening te worden gehouden met de oorspronkelijke afkomst van deze woorden.

Hier volgt iets over de afkomst van deze woorden:

Het naamwoord ‘bèged’ is afgeleid van een werkwoord ‘bagad’ dat ‘bedriegen’, ‘zich anders voordoen’, ‘zich verbergen’ betekent.

Het naamwoord ‘simlah’ is afgeleid van ‘samal’ dat ‘zich inwikkelen’, ‘zich bedekken’ betekent.

Als de twee zonen van Noach hun naakte moeder bedekken doen ze dat met een ‘simlah’, een kleed. Zie Genesis 9:22.

Als Jozef uit de gevangenis gehaald wordt krijgt hij een ‘simlah’ aan. Zie Genesis 41:14.

Als voorbeelden van gebruik van een ‘bèged’ wil ik noemen:

Genesis 27:15 en 17. Daar gebruikt Rebekka het kleed van Ezau om Izaäk mee te bedriegen als zij Jakob hiermee bekleedt.

Genesis 37:29. Daar scheurt Ruben zijn kleren, als hij beseft dat zijn listige plan waarmee hij zijn broers om de tuin wil leiden om Jozef uit de put te bevrijden niet werkt.

Genesis 38: 14 en 19. Daar legt Tamar het weduwkleed van zich af en vermomt zich als hoer.

Genesis 39:12, 15, 16 en 18. Daar trekt de vrouw van Potifar het kleed van Jozef af en gebruikt het later als bedrieglijk ‘bewijsstuk’ voor de zogenaamde aanranding van haar door Jozef. Met dit kleed was Jozef in functie als huisbewaarder van Potifar. En nu eiste de vrouw van Potifar dat hij van positie verandert. Hij moet fungeren als zaaddonor voor haar.

Genesis 41:42. Daar krijgt Jozef andere kleren, waardoor hij van de positie van slaaf tot heerser over Egypte wordt.

Richteren 11:35. Daar scheurt Jefta zijn kleren. Dit, terwijl hij heel goed geweten moet hebben dat zijn dochter hem als eerste zou begroeten bij zijn thuiskomst.

1 Samuel 19:13. Daar verstopt Michal, de vrouw van David, hem onder een kleed.

1 Samuel 27:9. Daar behoren kleding tot de buit waarmee David koning Achish bedriegt.

1 Samuel 28:8. Daar verwisselt Saul van kleding. In plaats van zijn koninklijke kleding trekt hij een gewoon uniform aan.

2 Samuel 1:2. Daar komt een man met gescheurde kleren bij David om de dood van Saul mee te delen. In plaats van echte rouw te tonen was dit gewoon een iemand die kostbaarheden van lijken haalde.

2 Samuel 14:2. Daar speelt een vrouw toneel en laat zij d.m.v. rouwkleding het voorkomen dat ze een zoon verloren heeft.

2 Samuel 20:2. Daar wordt een kleed over het lijk van Amasa gelegd, om te verbloemen dat hij gedood is.

Het is zeer de moeite waard bovenvermelde verhalen eens na te lezen en dit kenmerkende van 'bèged' daarbij in het oog te houden.

In vertalingen zal het zeer lastig of zelfs onmogelijk zijn om zulke nuances weer te geven, terwijl ze in het verhaal zelf een opmerkelijke rol spelen.

Lukas A. de Groot, Juli 2025